

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta	6 „ 60 „ 3-30
četr leta	3 „ 40 „ 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Opisi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 5 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopolni naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katero ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Ravnopravnost — rešiteljica Avstrije!

Spisal in govoril dr. Karol Lavrič

v Ajdovščini meseca oktobra l. 1887.*

Častiti poslušalci! Pretekli vek so imeli državniške in tudi zdaj ni malo takojšnjih, ki mislijo, da je tista država srečna, ktera ima državljane samo enega naroda. Ti trdijo namreč, da je potem najlažje vladati tako enolično celoto.

Ne dá se tajiti, da je taka država čvrsta in da ne more biti prepirla v njej zaradi narodnosti. Res je dalje, da, če govoré vsi državljani isti jezik in imajo, v obče rečeno, enake šege, naklone, značaje in sploh enake dobre in slabe lastnosti, da ni težko dobrih postav dajati in izvrševati iz vlasti, ker je vsega naroda splošna omika blizu na isti stopinji. V taki državi se lahko napravljajo postave, ki se vjemajo s potrebami vsega naroda, in ki so primerne narodnemu duhu vseh državljanov in občni izobraženosti. Očividno je dalje, da naposled ni težavno centralizovati vodstva vseh javnih opravil in tako zmerom bolj krepčati javno oblast. Po takem postane takošna država, če ima modre in sposobne državniške, krepka in imenitna.

Ali centralizacije slaba, celo huda stran je ta, da se javne moči prav lahko krivo rabijo, in da je centralizacija zaradi tega zelo nevarna svobodi tudi v ljudovladah ali republikah; saj nas zgodovina tako uči.

Temu vkljub ali morda ravno zato je centralizacija mikala razne vladarje, ministre in celo ljudske poslance, in mnogo krvi se je prelivalo po Evropi, da bi obveljala državna ta oblika n. pr. na Francozskem. Takim državnikom je le za močne države ali prav za prav mogočne vlade mar.

Dejalo bi se tedaj, da je nesreča, če obsega ktera država raznotere

* Ta članek nam je izročil rodoljub, ki trdi, da ga je govoril dr. K. Lavrič v Ajdovščini. Ker je ta g. rodoljub povsem zanesljiva oseba, ker je članek aktualen tudi v današnjih časih in pa iz pietete do velikega moža Lavriča priobčujem govor nespremenjen, kakor je bil nam predložil Ur.

narode, in praša se: ali ne more država z mnogovrstnimi narodi složna in močna biti?

Ko bi bilo to res, ne bi mogla složna in močna biti država, ki ima razne stanovce, kajti mogoče je in zgodovina nas uči, da se je zgodilo, da so se razni narodi iste države med seboj strašno bojevali. To pa je bilo ondi, kjer je kak stan predpravice užival in privilegije. Vsi prepiri in boji so pa hipoma nehali, kedar so se odstranile predpravice vse. Enakopravnost pred postavo pomirila je razburjene stanovce.

Ko bi bilo dalje res, kar sem vprašal, ne bi mogla čvrsta, složna in slavna biti država, ktera ima državljane raznih ver, kajti znano je po zgodovini, da so državljani med seboj strašno bojevali zaradi vere. To pa zopet le tam, kjer je kaka vera posebnih pravic uživala in nadvladala druge. Zginili so pa ti boji precej, ko se je enakopravnost zares vpeljala po kristjanskem načelu: vsak je tvoj bližnji!

Evo tedaj pot, po kateri more tudi država z raznimi narodi biti složna in mogočna. Dajte vsakemu svoje, pa ne na videz in na papirji, temveč v resnici in dejanski, in zgine vsak prepir!

Podelite narodom enakopravnost in svobodo, in vsi narodi in vsi državljani bodo mirni, kajti nobeden ne bo imel pravnega vzroka, da bi se pritoževal, in država bo čvrsta, ker bo vse pravične okoli sebe zbrala in jih vezala zastava, na kateri sta pisani te dve besedi: Vsakemu svoje!

Vsak narod živi potem svoje sposobno življenje in se vlada po svojem značaju, naklonu, po svojih šegah, potrebah in raznih svojih lastnostih, in vlada se bistju svojemu primerno; vsi pa morajo ljubiti središče, ktero jim zagotavlja take dragocenosti.

V takej državi je sicer postavodajanje in vladanje sploh nekaj bolj različno, zato je težje, pa tudi slavnije!

Drug dobiček je ta, da je v takoj državnej zvezi sloboda najbolj zago-

tovljena, ker se vsak narod uči ceniti sebe in druge, in ker je svoboda, vsem raznim narodom podeljena, vsacemu posameznemu narodu najboljše poročstvo, da jo sam ohrani.

Nepravična in prenevarna pa je naredba, po kateri kak narod predpravice uživa; kajti kolikor se enemu več da, toliko se vzame drugim. Iz tega pa naravno nastane zavidnost, upor in strašna nesloga; a potle država hira, moč jej gine, in lahko se zgodi, da se vname notranji hud boj med narodi in državljani, kar je državi in državljanom huda nesreča.

Častiti poslušalci! Avstrija obsega razne narode, v njej velja vse, kar sem ravnokar razložil; zato in ker ni mogoče odstraniti teh različenosti, in ni mogoče prebiti avstrijskih narodov kakor stare zvonove, je enakopravnost in svoboda nam edina pomoč, in v tem je moč. Kdor noče dejanski vpeljati v življenje tega načela, ta je vedoma ali ne Avstriji neprijatelj.

Naj bi Nemci in Magjari torej spoznali, da imajo pred vsem pravični biti drugim avstrijskim narodom; kajti pravica je slome vsaki državi!

Nam Slovanom je pa složnim biti vselej in v vsakem obziru, da bomo mogli v bran staviti se vsakemu napadu in vsakemu krivicu.

In kedar se Avstrija v tem zmislu, po polnem, v dejanji, vsa prenaredi, potem bo mir med narodi in sloga in moč v državi!

Dopisi.

Iz Kobarida, 21. julija. — (Žrebčarska postaja. — Šjak.) — 14 ali 16 najboljših konjerejcev je naprosilo deželnega poslanca g. Alojzija Streklja, naj kaj stori za zboljšanje razmer na tukajšnji žrebčarski postaji. Gospod Strekelj je Kobaridcem v najhujšem spominu se iz časov (— pred kratkimi 24 leti —), ko je bil tu vodja žrebčarske postaje. Njega in znanega ljubljanskega šaljevca g. Urbana Zupanca se ljudstvo še dandanašnji prijazno

spominja. — Zato je dobil pritožbo g. Strekelj v roke in on je v deželnem zboru interpeleoval poljedelskega ministra.

Odgovor vlade po ustih gosp. grofa Attemsa je tukajšnje konjerejce kar iznenadil, kajti kar vlada trdi, se prav nič ne vjema s sodbo, katero ima tukajšnje ljudstvo. Kar vlada hvali, ni tako, kakor ona pravi, kajti naši konjerejci so vsi v takih rečeh pravi strokovnjaki, in se le čudijo, odkod neki je dobila vlada tako rožnato, zato pa neresnično poročilo. — Ali je bil morda vladin poročevalec deželni poslanec g. Janez Lapanja? On je že ob interpelaciji godrnjal: „Hu, saj ni nič res, takih zrebcev v Kobaridu se nismo imeli!“ — Tukajšnji konjereji odgovorijo vladi z — reančno sliko. Videla bo, da je bila napačno informovana. —

Od znane povodnji med Kobaridom in Starinselom zaradi hudournika Šjaka smo videli danes jako čuden pojav vladine skrbnosti za našo dolino. Od glavarstva sta prišla dva gospoda zastran — odpisa na davku. Stroški te komisije bodo večji nego ves odpis na davku. — Vse to ogromno delo so izvršili do danes vladni možje!!! Kako ostre graje je vredna tolika brezbriznost, pokazem posebej. O teh rečeh bo pa govora tudi v deželnem in državnem zboru.

Še pred 25 leti je bilo med Kobaridom in Starinselom prav grdo močvirje, ki je nastalo vsled slabega odtoka Idrije (— večji potok, ki ob dežerju narasča; izliva se v Sočo pod Idrijsko —). Veliko polja je bilo večinoma pod vodo, da je rasla ondi le redka kislava trava, ali le polud, ali pa prav nič. V vodi je bila neka gnileča gošča, v kateri je nasla zavetja marsikake vrste živalska nesnaga. Vsled tega je postala cela dolina jako nezdrava; mrzlica in revmatizem sta bila tu doma. — Vrh tega je stala voda navadno precej visoko na cesti, ki vodi v Italijo.

Po zaslugi rajnega g. Izidorja Pagliaruzzi, župana in deželnega poslanca v Kobaridu (očeta pesnika Krilana), so dali Idriji po celi „Kobariski Blati“ novo strugo. Voda je tako hitro „dtekala“, močvirje se je doslej večinoma že posušilo, in tamkaj, kjer je bilo prej le tvoriste boleznin in škode, so nastala rodovitna polja in travniki. Nikdar več ni bila cesta pod vodo.

žensko, katera se popolnoma posveti tvoji slavi in velikosti; toda gospodičina Adami je samo umetnica ter bo vedno napeljevala vodo na svoj mlin...

Švjatecki je naprestano hodil k Suslovskim, toda bržkone za to, da jih je tolažil, saj vendar morajo tudi Suslovski že vedeti za moj namen.

Dobil sem od ravnateljstva gledišča neomejen odpust za Evo. Eva se je jela česati kot kmečka deklica; oblačil se dokaj skromno ter nosi jopico zapeto celo pod vrat. To se ji kaj prilaga. Prizor v garderobi se več ni ponovil. Eva tega ne dovoljuje! Le roke ji še smem poljubovati. To me zelo jezi, toda tolažim se, da tudi jaz...

Ljubi me na vso moč. Po cele dneve prebija skupaj. Začel sem jo, tudi učiti risanja.

Vsa vneta je za ta pouk in za slikarstvo sploh!

XXI.

Gromovladni Zevs, na kaj zreš ti z vrha Olimpa!

Dogajajo se reči, o katerih se ni niti sanjalo modroslovcem.

Na večer pred mojo poroko pride k meni Švjatecki, sune me z laktom

— 24 —

TA TRETJA.

Kratkočasna povest.

Poljski spisal H. Sienkiewicz.

Posl. Podravski.

(Konec.)

Dovolj mi je že tega padanja k nogam in teh odpuščanj. Nisem ji odgovoril. Naj jim pade k nogam kdor hoče in Katica naj vzame Ostrinskega: jaz imam svojo Evo!

Vendar moje molčanje provzroča očividno strah med rodbino Suslovskih, kajti nekoliko dni pozneje dospé poprejšnji poslanec s Katričnim pismom, toda to pot k Švjateckemu.

Švjatecki mi pokaže pismo... Katica ga prosi, naj pride k njej na kratek razgovor o zadevi, od katere je odvisna vsa njena prihodnost. Računa torej na njegovo srce, na poštenost, katero je pri prvem pogledu zapazila v njem, ter se nadeja, da ne odbije prošnje nesrečne ženske. Švjatecki proklinja, momlja nekaj pod nosom o podlih filistrih, o neizogibni potrebi, obesiti jih

s potomeci yred, toda naposled je šel vendar-le...

Domislil sem si, da hoté po njem ná-me.

XX.

Švjatecki, ki je bil v resnici mehkega srca, je bil pridobljen.

Ves teden je hodil dan na dan k Suslovskim in poslednje tri dneve hodil okrog mene, gledaje me izpod čela, uprav kakor volk...

Naposled me nekega dné vpraša pri čaju vneta:

»Čuj, kaj nameravaš napraviti s to deklico?«

»S katero deklico?«

»S to Suslovsko, a i kakó ji je že ime?«

»Jaz ne mislim napraviti ž njo ničesar...«

Nastane trenutek molčanja; na to nadaljuje Švjatecki:

»Ona po cele dneve joče, da ne morem več gledati tega...«

Kak poštenjak je to!

V tem hipu strepeta njegov glas od ganutja, da zarohni kakor nosorožec ter dodá:

»Pošten človek ne postopa takó.«

Največ preglavice ob uravnavi struge Idrice je delal hudournik Šjak. Práv kratak tek ima in ob nalih privleče z Matajurja strašnega gruča in kamenja. Naredili so tako, da so mu napravili čez strugo Idrice most, po katerem je tekel, odlagal gruča celo na levem bregu Idrice in se izlival v njo.

Tam po zimi ob povodnji pa se je zgodila nesreča, da je Šjak podrl gornji del mosta in zasul strugo Idrice. Cela dolina je bila na to pod vodo in ves promet ustavljen. — Čitateljem „Soče“ je to znano.

Ako je v Furlaniji le stotina take nesreče, je takoj sam namestnik iz Trsta na licu mesta, — semkaj pa ni prišel nikdo precej časa. Takrat je zboroval deželni zbor. Šele na primerne korake zastopnikov napredne stranke je poslala vlada svoje ljudi, da so vse pregleali in odredili najnujnejše. Struga Idrice se je le za silo očistila, da gre vsaj nekaj vode pod obokom porušenega mosta. — Odposlanci komisije za zajezevanje hudournikov v Beljaku pa so naredili načrte za uravnavo Šjaka in so napravili tudi nujni bran, da oddaja Idrici le svojo vodo in ne gruča. — Vlada torej ima načrte za uravnavo Šjaka. To je povedal tudi grof Attems v deželnem zboru.

Tukajšnje ljudstvo pa ne more čakati, da vlada izvrši svoje načrte. Struga pred rečenim mostom, pod njegovim obokom in za njim je skoro docela zasuta; voda ne more odtekati, in tako je gornja dolina pod vodo, ob deževju (kakor n. pr. zdaj) pa je ondi pravo jezero. Cesta je večinoma pod vodo, promet na njej ob deževju ustavljen. Skratka: vrnilo so se časi pred 30 leti! Da, se slabše je nego takrat! Nevarnost je tudi v državnstvenem oziru za celo dolino, ako se ne odpravi ta gnoloba!

Izčistenje struge bi stalo največ 2000 K, kolikor je predlagal poslanec dr. H. Tuma v deželnem zboru. — Dr. Gregorčič je hitel uničiti ta predlog z drugim, ki nas dale v pest deželnemu odboru. Gregorčič, zdi se, nima nobene večje skrbi nego — zadrževati pravi napredek v deželi!

Deželni odbor ima torej nalog, dovoliti v sporazumljenju s cestnim odborom potrebno svoto za izčistenje struge. — Cestni odbor naj torej takoj stori svojo dolžnost! Za tukajšnje ljudstvo je pač glavno to, da se zopet vrne vodi stari nagli odtok. S tem se odpravi močvirje, polja bodo vsaj za drugo leto zopet suha, — vse drugo pa je naloga dežele in države. (Več pride). A. G.—k.

Dol-Otlica. (Izv. dopis.) — V obče je znano, da so naši Gorjani — (Dol-Otličani) — najboljši delavci. Njih vrline slujejo daleč po svetu. Od daleč in blizu povprašujejo poujetniki raznih tvrdk (firm) po naših delavcih. Že v zorni spomladi dohajajo posamezni agentje v našo občino po delavce, ki potem trumoma odhajajo čez poletje v daljni svet — s trebuchom za kruhom. Naš Gorjan je pa tudi priden in vstrajen delavec. Vsako delo, ki se ga loti, izvrši v popolno zadovoljnost gospodarjevo, in čuditi se je temu, da so prav naši ljudje oni, katerim vsako delo pristoji. Sosebno se odlikujejo Gorjani kot gozdni delavci, česarvno delajo semtertja tudi pri cestah. Tekoče leto delajo pri različnih firmah na Kranjskem, Štajerskem, Koroskem,

Tirolskem, Salcburškem, Gorenje-in Dolenje-Avstrijskem, Hrvatsko-Slavoniji in Bosni. Vsekakor so pa Gorjani pravi mojstri v gozdnem delu, in med temi delavci se odlikujejo najbolj tesaci, ki so neprekosljivi v svoji stroki. S svojo široko sekuro — „plankača“ imenovano, obtešajo hitro in uzorno bruno, ki je videti, kakor bi je mizar poskobljal. A tudi navadna sekira in široka žaga poje te smrtonosno pesem po gozdeh, kamor dojde naš Gorjan. Kakor so padali okoli Angleži pred hrabri Buri tam doli v južni Afriki, tako hitro padajo stoletna drevesa v gozdu, kamor dospejo naši delavci. Ni čuda torej, ako se tako povprašuje in išče naših ljudi iz daljnih in ptujih krajev. Navadno so dobro plačani, a zgodi se vendarle tu in tam, da pridejo opeharjeni od svojih gospodarjev, da se jim trže v potu svojega obraza trdo zasluženi denar. Tako se je zgodilo letos v Bosni nekaterim tuk. delavcem, ki so bili zapeljani po brezsrčnem agentu.

Neki Karl Batis, delovodja pri Vipavski železnici, je bil že prej kakih 8 let v Bosni pri firmi Steinweiss, ki posekuje tamošnje gozdove. Od te firme sta nameščena blizu Petrovca dva vodje Grüner, ki pa zelo trdo in nečloveško pritiskata na uboge delavce. V maju tekočega leta po dogovoru z imenovanim Batisen in po natančni pogodbi z istim v imenu firme smo odsli nekateri delavci v Bosno k imenovani firmi v delo. Pogodba se je glasila: Dela v gozdu od 5. ure do 7. zvečer; jutraj pri zajuterku 1 ura odmora in opoldan 1½ ura presledka; dnina znaša 4 K na dan. Ako ostanemo v istemu delu 3—4 mesece, plača nam firma potnično tja in nazaj. Imenovani Batis je bil naš delovodja, ali dasiravno ni bilo že pod njegovo komando vse v najlepšem redu, smo vendarle potrpeali. Vse drugače je pa nastalo, ko je ta človek brez vsakega vedenja in iz nerazumljivih uzrokov čez par mesecev nenadno izginil. Nekateri so hoteli vedeti, da se je sprl z izredno trdim vodjema, ker mu ti niso hoteli poveriti celo sečo, kjer bi služil še posebnih nagrad. Po odhodu tega moža smo pričeli jahati stezo „križevega pota“. Na ukaz vodil so delovodje tako pritiskali na nas, da je bilo groza. Posebno se je odlikoval neki Korošec, Martinec, doma iz Malborgeta, zelo lekavo in neverjetno človeče, ki pa uživa pri Grünerju popolno zaupanje. Ta človek sme delati tudi take stvari, kar je drugimi ljudem prepovedano.

Vstajati k delu smo morali že ob 3. uri jutraj in delati je bilo cel dan s samo 1 uro prenehljaja do pol osme ure zvečer. Za kuharja so nam dali Bošnjaka, ki polente se nikdar kahal ni. Zaprl so nam pitno vodo, tako da smo trpeli žeje. Morali smo piti in se zadovoljiti z umazano kaluznico; v tej vodi so nam tudi kuhali. Manjšali so nam dan na dan dnine. Od 4 K prišli smo na 3 K 40 h. Nekaterim od nas so cele dnine utrgali in nas osleparili. Denarničar Berger se je vsemu temu smehljaj in taka krivica se mu je zdela prijetna. Delovodje, po večini sami oderuhi, si vsoujejo denar od delavcev, a ko ga je treba vrniti, jo popihajo, da ni od njih ne sluha ne duha. V gozdu smo imeli vedno ogleduhe za seboj in v tem sta se posebno odlikovala „Grüner“ in neki „Ross-

kopf“. Že iz imen se vidi, da so bili ti „Zelenci“ in „Rudečeglavci“ — strašne pošasti. Uboge Bošnjake trpinčijo in mučijo, da je groza. Delati morajo te uboge pare od vida do vida, da so črni, za borih 160—180 h. Vse, kar je najgršega, jim porečejo. Tudi nas so pitali z „magaraci“, a ta lepi pridevek jim mlo za drago vračamo v polni meri. Razume se, da v takih razmerah nam ni bilo obstati, in morali smo reveži mnogo pred časom, na svoje stroške domov, kajti s časom bi nas znalo še kaj hujšega doleteti. Toliko v zahvalo onim gospodom in v resen pomislek delavcem, ki bi se utedgnili zapeljati, kakor smo se zapeljali mi; drugič smo napisali ta par vrstic zato, da poizve svet, kaksne ljudi ima uslužbene sicer pošena firma Steinweiss.

Z dežele. — Zadnja „Soča“ omenja, da se je Gabršček naveličal nemarnega plačevanja naročnine — kar je povsem opravičeno. Zato bo izhajala „Soča“ mesto trikrat — za sedaj le dvakrat na teden. — Žalostno je, da se glasilo napredne stranke ne more obdržati, kakor bi mi hoteli, ali vsakdo ve, da „Soča“ nima nikake podpore, in računa le na razsodnost naročnikov. Goriški klerikalni listi pa imajo svoj „Tiskovni sklad“, ali tudi ne morejo izhajati. Tje zalagajo vsi nunci, c. kr. klerik, profesorji in vsi oni, kateri so z njimi v zvezi — in h katerim pristevamo tudi nekatere veleposestnike — ker našo slutnjo so potrdili po zadnjih volitvah! — Te kaste — v prvi vrsti nunci — ki hočejo obdržati svoje nadvladje zraven prižnice in spovednice tudi z glasilom, zalagajo in zalagajo, ali se je premalo „Tiskovnega sklada“!

V nekaj tak namen naj bi nam služil že obstoječi „Narodni sklad“. Kakor se je do sedaj pokazalo, žal, ne more se z „Narodnim skladom“ tega doseči, kakor je bilo nameravano. — Ker pa „Narod. sklad“ že obstoji, naj bi se skrbelo iz njega tudi za to, da bodo mogli naši časopisi redno in brez gmotnih skrbi izhajati.

Pod takimi razmerami, kakor so, pa se g. Gabršček mora naveličati. Kdo se bo razpostavljaj vsem psovanjem klerikalcev, žaljenjem, zmerjanjem, obrekovanjem, grožnjam, toženjem itd. Celu v njegovo družinsko in zasebno življenje posegajo, hočejo razdreti zakonsko srečo. Stavlja je celo življenje v nevarnost. Ni zadosti, tudi gospodarsko so ga hoteli končati, sli so mu kar na kožo, življensko žilo so mu hoteli prerezati, ker videli so, da s tem bi ga naredili neskladjivega. Zato so ustanovili „Narodno tiskarno“ in nasprotni list. Za vse te zrtve naj bi Gab. trpel še gmotne škode? In naj bi se ne naveličal, posebno ko bere v drugih listih, da je Gabršček v marsičem nenadomestljiva moč. Ako bi se hotel udati njih namenom, t. j. ako bi bil pomagal neki kasti goniti narod v temo pod črno kuto, vsega tega bi ne bilo! Gabršček bi bil vzor človeka, če ni bil razkrival lumparij, ki se dogajajo, da bi bil marsikak Don Juan nedotaknjen, da bi bil zakrival defraudacije, ki so se dogajale na škodo davkoplačevalcev, in če je bilo potreba tudi zagovarjal, vzdrževal nuncve v očeh našega kmeta še vedno v oni tajnostni višini — vsega tega bi ne bilo! „Narodne tiskarne“ bi ne bilo, „Gorice“ ne, sploh nikakega po-

zumem; razumem, da se je mogla spoprijateljiti z njegovimi običaji, z značajem, toda kako si je pomagala z njegovo koštrunovo glavo, to mi ostane večna uganjka.

Švjatecki ni nehal slikati »trupel«; slika pa tudi druge slike. Dela tudi svetlopiše, ki pa se mu ne hoté radi posrečiti, ker te »karnacija« (barvilo mesa) vedno spominja mrličev.

Vprašal sem ga po stari navadi, ali je srečen z ženo. Odgovoril mi je, da nikdar ni sanjal o podobni sreči. Priznavam, da je Katrica v mnogem prevarila moje pričakovanje.

Tudi jaz bi bil popolnoma srečen, ko bi ne bilo toga, da mi je Eva jela bolehati ter je vsled tega zelo zdražljiva. Čul sem enkrat po noči, kako je jokala. Vem, kaj to pomenja. Koprni za glediščem. Molé, toda koprni.

Jel sem delati sliko gospe Ostrinske! To vam je ženska, da ji ni para! Obzir na Ostrinskega bi me ne krotil... Ko bi ne bilo tega, da Evo še vedno močno ljubim, ne vem...

Toda jaz ljubim Evo močno — premočno!

lena, katera se mu sedaj mečejo pod noge od klerikalne stranke.

Kardinal Missia bi bil na njegovi strani in tiskal bi ne bil le kalamonov ampak še vse svetnike in hudiče, samo da mu je bilo donasalo — za razprodajo te razne klerikalne krme pa bi bil že skrbel kardinal. Bil bi danes bržčas klerikalni deželni poslanec in odbornik ali celo drž. poslanec. V taki gmotni poziciji bi bil danes Gab., ako je bil obrnil dr. Tumi in celi napredni hrbet in dal na razpolago vse svoje moči klerikalni stranki.

Gabršček bi bil danes ravno tako klerikalcev in urednik klerikalnega lista, saj nič ga ni zadrževalo, ali posvetil se je ideji, ideji, ki je vzvišena nad črno internacionalo. Izdaja list, kateri naj pospešuje te ideje — naj razpodi megljo, bistri pojme, nas pelje iz teme. Zato je „Soča“ za Slovence potrebna, kakor vsakdanji kruh; za naš kulturni modern in napredni razvoj naj bi ne izhajala le dvakrat ali trikrat na teden, marveč se moramo prizadevati, da še večkrat. Potem pokazemo, da se zavedamo svojih potreb v polni meri.

Ako bi se pa Gab. naveličal in vrgel vso politiko v staro šaro — edina želja klerikalcev — in skrbel le za svojo družino — ali bi ostal zrtve klerikalne klavnice, kdo pride in se tako razpostavi proti tako ljuti stranki? — Nikdo! — Mi bi prišli zopet pod črno kuto v nekdanje „dobre čase“, ko bi milostljiva farovska odločevala o naši vsodi, nunc se pa postavljaj kakor petelin na gnoju in bi kokodakal na svoje ovce, dokler ne prideta Nemec ali Lah, da naredita red.

Zato pa, rodoljubi, je naša sveta dolžnost, da podpiramo naše napredne liste, da plačuje vsakdo redno naročnino ter da širimo te liste med narod! Le pogledimo, kako se trudijo klerikalci v takim oziru. Od naše strani se stori pa še mnogo premalo. Zato na noge in vsak stori svojo dolžnost!

Dostavek uredništva: Dopis priobčujemo na izrecno željo g. dopisnika.

Vipavsko, 23. julija 1902. — Med tem ko „veteranska“ društva izgublajo tla in se tudi že „bralna“ nekako preživljajo med ljudstvom, oživljajo in z velikim vspehom nastopajo Sokoli. Narod je pričel sokolsko idejo razumovati ter se nenavadno zavzemati za sokolsko slavnost. Ako pri kaki slavnosti ali veselici sodeluje tudi „Sokol“, ima to na občinstvo posebno privlačno moč. Opažalo se je to že tu in tam po Vipavskem, zlasti pa zadnjič v Rihembergu in svoj čas v Kasovljah. Te demokratična, duha in telo krepeča društva dobivajo vedno širša tla med narodom, iz česar se razvidi, da narod želi resnega, krepkega delovanja ter samosvestnega in čilega nastopa v boju za svobodo in napredek. — Polagoma sicer, a zmagovito prodira tudi med nami sokolska ideja, katera naj bi nas čimprej prešinila, tako, da bo veljal i pri nas oni rek, kateri velja na Češkem: Co Čech to Sokol!

Čudno in škoda je, da na Goriskem po naših trgih ne ustanove nikakega sok. društva! Ako vspeva in se že toliko let razvija „Sokol“ v vasi Prvačini, koliko lože bi to bilo n. pr. za Ajdovščino-Šturje! — Na delo!

V velikim slogu imela se je vršiti sokolska slavnost 20. t. m. v Idrici ob razvitju zastave idrijskega Sokola. Hudo vreme in dež je sicer omejil vdeležbo občinstva in slavnost se je morala vršiti skrito in tiho, a vendar so kumovali ob razvitju zastave in potem telovadili Sokoli tudi iz Trsta, Ljubljane, Celja, Pulja in celo Varaždina. „Sokol“ ne računa samo na lepo vreme!

V cesarski Idrici, ki je lepo in čedno mesto, obdano z zelenimi in obrastenimi hribi, je bilo ta dan vse v slavolokih in sokolskih napisih: z nad čednih hiš pa so gosto plapolale zastave. Gostoljubni in izobraženi Idričani so goste kolikor je vreme dopuščalo ljubeznjivo in bratski sprejemali. Idrijsko godbo ter petje domačih in tujih društev ni treba hvaliti! Ker nas je dež varoval največ v dvorani in to v hotelu pri „Črnem orlu“, se je tam slišalo tudi mnogo lepih napitnic. Telovadba je bila, ko je dež nekoliko ponehal, na prostem. Kako znajo „Sokoli“ telovaditi, je znano, a v Idrici so se posebno odlikovali ti mnogostevilni junaki ter nas odskodili za celodnevno posedanje! — V Idrici pa niso telovadili le navadni „Sokoli“, temveč idrijski „Sokol“ ima tudi že mlado armado dečkov, ki so v sokolski opravi imeli več telovadnih vaj. Te malice — menda kakih 40, starih prilično po 12 let — je bilo prava milino gledati pri njih sigurnih nastopih in (Dalje v prilogi.)

XXIII.

V Veroni se mi je rodil sin...

Sama Eva pravi, da takega otroka še nikdar ni videla...

Nenavaden je!...

XXIV.

Že nekoliko mesecev bivava v Varšavi.

Osnovalec sem veličastno delavnice. Pogostoma obiskujeva tudi Ostrinske.

On je prodal »Letavca« ter je sedaj »predsednik društva, razdavajočega ječmenovo kašo med delavce, ki nimajo dela«. Nemogoče je, si domisliti veličanstva in spoštovanja, ki mu ga skazujejo. Mene trka po ramenih ter mi pravi: »no, laskavec!« Briga se tudi za slovstvene talente ter jih sprejema ob sredah.

Ona je vedno zala kakor šen... Otrok pa nimata.

XXV.

Pomoči! ker umiram od smeha. Dospeli so iz Pariza Švjatecki. Ona se postavlja kot žena umetnika iz zlate Češke; on nosi svilnate srajce, ostrizeno glavo in pristriženo brado... Vse ra-

ter sklonivši na stran svojo koštrunovo glavo, reče otožno:

»Vladek, li veš? Doprinesel sem zločinstvo«.

»Prav, da si spregovoril!« odgovorim. »Kako zločinstvo?«

Švjatecki gleda uporno v tla ter odvrne kakor sam sebi:

»Da bi tak pijanec, kakor sem jaz, tak bedak brez talenta, tak fizičen in moralen propadlec oženil tako deklico, kakor je Katrica, to je naravnost zločinstvo!«

Ušesom ne verjamem, toda obesim se na vrat Švjateckemu, ne brigaje se za to, da me odriva.

Poroka ima biti čez nekoliko dni...

XXII.

Po nekolikó mesečnem bivanju v Rimu dobiva z Evo dragocen list, vabeč naju na poroko Ostrinskega z gospico Heleno Turno, primo voto Kolčanovsko.

Ne morava iti, ker Evino zdravje ne dopušča.

Eva neprestano slika ter kaže v tem velik napredek. Jaz sem prejel svetinjo v Pešti. Neki hrvatski bogatin je kupil mojo sliko. Sklenil sem tudi zvezo z Goupiliom.

izvrševanju lepih vaj. Vse se jim je divilo! Več in natančneje nočem pisati. Drugokrat udeležite se takih slavnosti tudi Vi drugi in ne glejte vedno na vreme, katero se Slovencev samo itak nikoli ne zjasni.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — Dne 24. t. m. je umrl g. Ivan Renčelj - Malalan, posestnik, predsednik krajnega šolskega sveta, bivši župan itd. v Sezani. Pokopali so ga danes ob 10. uri. Blag mu bodi spomin!

Dvojna mera na gospodarskem polju. — Ker imajo v naši deželi povsodi večino Lahi, se meri tudi povsodi s dvojno mero. Kamorkoli se ozremo, povsodi smo prikrajsani. Najzlostnejše pa je, da sega ta dvojna mera tudi na gospodarsko polje. Kadar gre za laske potrebe, takrat se dobi hitro denar v deželni hiši in pri vladi, kadar gre pa za slovenske potrebe, takrat bi ga pa najrajši ne bilo nikjeri; ali ker se že ne more tako skrajno pritiskati nas ob zid, se pa da tako nerado in po navadi nezadostno.

Izmed premnogih potreb, katere imamo, stoji pač v prvi vrsti potreba, opomoči vinogradnikom, ki so opustošeni po trtni uši. To je tako nujna potreba, da bi morala dežela in z njo drugi poklicani činitelji storiti vse, kar more, da se pomaga poškodovanemu vinogradniku na noge. Ali zgodilo se je doslej le malo. Je nekaj, toda daleč ne odgovarja istinitim potrebam, daleč smo od pomoči, ki bi kaj izdala. Koliko se je že pisalo o brezobrestnih posojilih, urgiralo in zahtevalo, koliko se je pisalo, kako treba še drugače opomoči vinogradnikom, ali kaj se je pravzagrav zgodilo? Bore malo. Toda zakaj tako? I, zato, ker poškodovanci so Slovenci in ker v Furlaniji se ni trtne uši. Ako bi bil poslal Bog v Furlanijo trtno uš ter bi bil prizanesel slovenskim krajem, kaj to bi videli veliko akcijo od strani dež. zbora in vlade v pomoč opustošenim vinogradnikom. To bi donelo po vseh merodajnih mestih tožba in prošnji o ubogi Furlaniji, in v najizdatniši meri bi se pomagalo. S Slovenci je stvar drugačna. Tu se zavlačuje in daje le tako beraško...

S povzdignjenim glasom je klical vrli naš poslanec Štrekelj po zbornici, da treba opomoči ubogemu vinogradniku, da se moramo orestiti tiste ozkosrčnosti, ter je predlagal pri proračunski debati, da bi se zvišal znesek 20.000 K na 50.000 K. Denar ni zgubljen. Za druge malenkostne reči ga je dosti, za tako važne ga ni. Ali kaj je bilo? Glas poslanca Štreklja je ostal glas vpijočega v puščavi... Lahi so govorili, da so dali že dosti, slovenski janičarji, ki se držijo črne kule, so pa molčali. Za drago norišnico so bili tisoči in tisoči na razpolago, za pomoč vinogradnikom, povdarjamo za nujno pomoč, pa ni bilo na razpolago 30.000 K povika! In zakaj ne! Zato ne, ker se tiče Slovencev in ker Lahi niso bili baš pripravljeni, da bi bili zahtevali za kako svojo „potrebo“ — enak znesek! Tako se pri nas gospodari! Tako je deželno gospodarstvo!

To dejstvo kriti, pokazuje pa v svetli luči ono ozkosrčnost, proti kateri se je oglašil posl. Štrekelj, in pokazuje tisto slovečo dvojno mero, s katero se meri na sploh v naši deželi, pri čemur je najzlostnejše, da se jo rabi celo na gospodarskem polju. In ta ozkosrčnost je zašla celo tu sem — potem se ni čuditi, da dežela gospodarsko propada po večini, da pa cvete Furlanija, katero znajo Lahi čudovito lepo čuvati z deželnim in vladnim denarjem! Kaj jim mari potem za Slovence!

Tako je in tako bo tudi, dokler bodo sedeli na slovenski strani poslanci, katere drži dr. Gregorič uklenjene pod Pajerjev jarem, ki ne smejo črtniti nobene besede, marveč le molče sprejemati milodare, beraško odmerjene, iz laških rok! Dokler ne bo na slovenski strani energije, poguma, smisla za napredek in povzdigo našega kmetijstva itd. ter odločnega nastopa proti laški objestnosti, dotlej bomo hodili le nazaj in ne naprej, in dotlej bodo v naši zbornici taki kliči, kakor Štrekljev, ostajali le glas vpijočega v puščavi. Volilci, spregledajte, kaj ste storili, da ste volili take poslance, ki molečijo takrat, kadar se je treba najglasneje oglašiti, ter ki udanostno trpijo dvojno mero v naši deželni hiši. Škoda od tega ima le kmet! Štrekljev slučaj govori jasno.

Laščina v našem deželnem zboru. — Naš deželni glavar govori v deželnem zboru izključno le laški. Le tako ob posebno

slovesnih prilikah in ob otvoritvi in zaključku deželnega zbora spregovori nerad par slovenskih stavkov. Deželni glavar Pajer zna dobro slovenski. To se vidi, kadar tolmači govore slovenskih poslancev laškim poslancem. Ako bi naš deželni glavar čislal sam od sebe jezikovno ravnopravnost, potem bi govoril z Lahi po laški, s Slovenci pa po slovenski in slovenskim poslancem bi tolmačil govore laških poslancev v slovenščini, docim se obrača sedaj, kadar neha govoriti kak laški poslanec, do Slovencev ter jim tolmači na kratko — po laški! Da bi to prav označili, ne najdemo primerne izraza. — Naš deželni glavar pa ima glede rabe laščine prav lahko stališče, ker proti tej rabi na slovenski strani nikdo ne govori. Ako bi bilo v zadnjih letih le količjak skupne odločnosti v slovenski delegaciji, že zdavnaj bi bili prisilili dež. glavarja, da bi rabil v deželnem zboru tudi jezik večine prebivalstva v Gorisko-Gradiščanki. Ali klerikalna večina v slovenski delegaciji je s takim postopanjem dež. glavarja popolnoma zadovoljna, zlasti se, odkar se je dr. Gregorič tako lepo z njim „spoprijateljil“. Deželni glavar ima torej najlažje stališče, in to ostane tako, dokler bodo vladale na slovenski strani sedanje razmere.

Druga oseba, ki pride za glavarjem v poštev v jezikovnem oziru, je zastopnik vlade. Sedanji zastopnik, namestništveni svetnik in voditelj tukajšnjega okrajnega glavarstva grof Attems, zna oba deželna jezika. Zato mu je lahko govoriti v zbornici s Slovenci slovenski, z Lahi pa laški. Tega se tudi drži, ali v zadnji seji minolega zasedanja se je pripetilo nekaj, kar je nas osupnilo in kar ne sme veljati za bodočnost. Na govor dr. Tume k predlogu posl. Lapanje o Šjaku je vstal zastopnik vlade ter govoril le — laški. Pravilno je, kakor nam priznava gotovo tudi sam g. vladni zastopnik, da v takem slučaju govori slovenski ter potem pretolmači na laški jezik. Ali g. vladni zastopnik je vstal, govoril laški ter se zopet vsedel. Da mu ni bilo mar, govoriti slovenski na slovenski govor, kaže to, da je začel govoriti laški, na kar je bilo pričakovati, da morda na drugem mestu spregovori slovenski — ali namesto tega se je vsedel, kar tudi kaže, da mu na sploh ni bilo mar za slovenski odgovor. Pa tudi vstati mu ni bilo treba, ker od slovenske strani ni zahteval nikdo slovenskega odgovora od njega.

Pomembno je to z obeh strani, in morda se ne motimo, ako rečemo, da se na tak način vseljav v naši deželni zbornici položaj, da bo poleg deželnega glavarja govoril tudi zastopnik vlade le laški!

Mlačnost na slovenski strani v takem oziru je prav velika. Ko je odgovarjal zastopnik vlade na interpelacijo Naglosovo v laškem jeziku, je, ko je skonečal, vprašal, ali želijo Slovenci v slovenskem jeziku odgovor. In reklo se je, da ne. Ko je pa odgovarjal zastopnik vlade na interpelacijo Štrekljevo glede žrebarske postaje v Kobaridu v slovenskem jeziku ter vprašal Lahe, ali hočejo tudi laški odgovor, so rekli da. Tako so dali Slovincem dobro lekcijo, katera pa je ostala menda po večini nerazumljena!

Po takem postopanju, če se odklanja slovenščino od slovenske strani tam, kjer Lahi zahtevajo laščino, je umevno, da mora prihajati zastopnik vlade do nekega takega prepričanja, da slovenščine mu ni treba rabiti, da bo že shajal z laščino... Slučaj v zadnji seji govori dosti jasno v tem pogledu. Ako bo tako, kakor rečeno, potem treba pribiti že naprej, da bo krivda na tem tudi na slovenski strani. Temelj je že položen.

Nočemo danes deklamovati o narodnih dolžnostih, tudi se nečemo dotikati neumestne rabe laščine ob manjših prilikah tuintam na slovenski strani, kar pomeni zaničevanje samega sebe, ali reči pa moramo s Koseskim bridko resnico: kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

Proti predlogu posl. Treota, kateri smo priobčili v sredo, se je oglašil nekdo v tukajšnjem „Corriere Friulano“. Piše na dolgo in široko, ali kratka vsebina je ta: Kakor je iluzija, misliti, da je pruski učitelj zmagal pri Sedanu, tako je po mnenju dopisnika iz Kopra v omenjenem listu iluzija, misliti, da reši kmetijstvo poduk o istem v ljudskih solah. Razlaga tudi, da ne kaže prenesti učiteljske iz Kopra v Gorico. — No, o stvari bi se dalo govoriti obsirneje, ali za sedaj se le sklicujemo na predlog, s katerim se strinjamo ne le mi, marveč tudi naši umni kmetovalci po deželi. V utemeljevanju

predloga pa je tudi povedano marsikaj, čemur ne more nikdo ugovarjati, ako mu je pri srcu toli potrebna povzdiga kmetijstva v naši deželi.

„Liberalna vera“. — „Obrambno društvo“ v Ljubljani, katero smo razkrinkali prav mi glede „popravkov“, s katerimi se nič ne popravi, ampak prav sistematično siri laži, je začelo izdajati snopice pod skupnim zaglavjem „Naši liberalci“. Prvi snopič pa nosi naslov: Liberalna vera. Že naslov pove vse, da hočejo namreč v prvem snopcu pokazati, kaka je liberalna vera, to se pravi, da je kriva, da liberalci so brezverci ter da radi tega delajo na pogubo ljudstva.

Vera je najobčutljivejša stran našega ljudstva. Naše ljudstvo je verno kakor menda nikdo drugo na svetu. Ali to bi ne bilo še nič tako hudega, toda hudo je to, da se prav ta stran od strani politikujočih duhovščine naše izrablja na nečuvno rafiniran in nesramen način v posvetne svrhe. V klerikalni politiki igra vera prvo vlogo. S pomočjo vere je navezala politikujoča duhovščina nase ljudstvo, s pomočjo vere, kateri je pridodala še svoj osebni vpliv, katerega jej daje stan. Politikujoča duhovščina je zamešala vero v posvetne reči ter vcepila v ljudstvo mnenje, da se mora duhovnika poslušati v vsem, kar reče, ne le glede verskih resnic, ampak tudi v posvetnih zadevah. Politikujoča duhovščina si je postavila maksimo: kakor me mora ljudstvo poslušati v rečeh cerkve in vere, takisto mi mora biti poslušno tudi v posvetnih rečeh. Le ona uči vse prav, kdor ne gre za njo v posvetnih rečeh, tisti je odpadnik od nje, ob enem pa odpadnik od vere in cerkve, zato ker ne posluša g. nuncia v vseh zadevah. Veri in dober pa je oni, ki je udan z dušo in telesom, zlasti z žepom, črni bisagi; tisti je veren in bo zveličan, vsak drugi pa je brezverec in več kot gotovo je, da ga bodo po smrti hudiči trgali. Taki so pojmi o tem, kdo je veren in kdo neveren med onim delom našega ljudstva, katerega je dobila črna brezvestnost in izsesavalnost v svoje zajedljive kremplje.

Ker je torej vera povsodi prva, je umevno, da tam, kadar hočejo lagati o liberalcih, pridejo na dan najprvo z vero, da kažejo: glejte jih, kaki brezverci in krivo-verci so ti liberalci. Pri tem seveda v glavnem obrekajo in zavijajo dejstva. Ali pri nevednem ljudstvu, katero malikuje pred črno suknjo, dosega prav s tem načinom največ vspaha. Kajti se je v preobilici ljudi, ki mislijo, da je nemogoče, da bi se kak posvečenec lagal, in to najrajši takrat, kadar najbolj laže, obrekuje in zavija. Tako je tudi s knjigo „Liberalna vera“. Več snopičev hočejo izdati; začeli pa so z liberalno vero, hoteč naslikati najprvo liberalce za brezverce, potem pa bodo lagali o njih še druge reči. Kaj drugega od „Obrambnega društva“, ki siri laži med javnost ter nemoralo med duhovščino, tudi ni pričakovati.

Knjizica „Liberalna vera“ pričinja s tem, da pravi, da je liberalizem greh. Ljubljanski škof je nekoč v svojih muhah zapisal v neki pastirski list, da je liberalizem greh. Na to pa se je oglašil na nekem shodu v Kostanjevici vodja kranjske narodno-napredne stranke, ki je postavil ta škofov izrek v pravo luč ter rekel tudi, da kdor tako govori, ta laže, ne govori resnice. Seveda pisec liberalne „vere“ je radi tega ves v ognju, in vskipewa, da očitati duhovnikom in škofu, da laže, to je nekaj takega, da izživlje odgovor. In kdor govori tako, ter se poleg tega protivi namenom rimskega klerikalizma, kdor govori o železnih verigah rimskega klerikalizma in njega posledicah, nevarnosti itd., tisti je strašni grešnik in tisti se upira Bogu. In čujte in strmite! — „koliko hudodelstvo stori šele mož, stori stranka, torej ona stranka, ki je tudi Vas hotela zapeljati pri volitvah k uporabi proti Bogu!“ Ako ni taka pisava iz posvečenih rok o „upiranju proti Bogu“ največja laž in lopovščina, potem ne vemo, kaj naj tako imenujemo. Torej proti Bogu so se upirali tisti, ki niso volili z g. nunci, in proti Bogu se upira tisti, ki imenuje duhovniško laž s pravim imenom: laž. O tej laži in o tem upiranju prihodnjic nekaj več.

Vipavska železnica. — Kjubu nepriklam, katere se pokazujejo pri gradnji Vipavske železnice v zadnjem času, se vendar zagotavlja, da bo dodelana do konca prih. meseca. Prometu se izroči potem dné 15. septembra.

Sedež našega c. kr. kmetijskega društva bo od 1. oktobra letos dalje v Solski ulici v poslopju, kjer je bila nastanjena poprej c. kr. okrožna sodnija. Poslopje se sedaj popravlja v to svrhu. Deželni zbor je dovolil za tekoče leto svoto 5000 K. Dosedaj je bilo društvo nastanjeno v prostorih deželnega odbora skozi 30 let, in sicer brezplačno. Ker so pa v deželni hiši z uradi na tesnem, se preseli iz nje c. kr. kmetijsko društvo.

V pritličju na novem sedežu otvorijo zastopstvo za prodajo strojev in raznega orodja za različne stroke kmetijstva, ki se gojijo v naši deželi. S tem pojde društvo na roko vladi, katera namerava otvoriti taka zastopstva v Gorici, Trstu in v Istri.

Občinske volitve v Rihembergu — dvignjene! Čujemo, da so občinske volitve v rihembersko-brejski občini vsled rekurza od strani klerikalcev dvignjene. Je-li vest povsem istinita ali ne, še ne vemo. Ako je istinita, potem bodo imeli v tej občini nove volitve, katerih izid pa bo jednak prvemu!

O tej reči nam pišejo: Župan rihemberski je bil pri zadnjih obč. volitvah skoro enoglasno neizvoljen. Toda modra glava ne obupa! Nalašč je napravil nekaj pogreskov pri razglasitvi za volitve, pri listi itd. ter je sedaj te pogreske lepo zbral, povil v rekurz, dal podpisati svojim „zvestim“ in ga zaribal pod nos potom glavarstva gospodom na namestništvu v Trstu. Tam so volitve vsled tehtnih pogreskov, ki jih je on hoté zakrivil in katere komisija ni mogla prej najti, ovrgli.

Za tako delovanje bi zaslužil ta mož novo odlikovanje. —

Kedo bo kriv novih stroškov, akod in raznih drugih sitnosti v občini, če ne sama županova pohlepnost in njegove muhe!

Da bi si pridobil nekoliko tal za nove volitve, je odprl zdaj „osmico“, kjer se pije po 20 na njegovo zdravje in prihodnjo čast (!). Da bi zaupanje nekateri sedaj izvoljeni starešini izgubili, je posameznike nanje nadrazil, češ, da niso vestno in pravično porabili neke male državne podpore. Te reveže, ki so sicer pošteno porabili denar, naj bi se sedaj obezilo, a njega, ki je tisoče državne podpore brez pobotnic pošuckal in razdelil in se tudi ne ve, kako vsako leto nad 1300 K iz obč. blagajne v bogim podari, ker ne sprejema nikakih pobotnic, naj bi se ne videle. Premijniki pa ne govore dobro zanj.

Te račune, gospod župan, je treba, da se tudi nekoliko pregleda! Hočemo!

Pri prihodnjih volitvah se spet vidimo, in takrat se spet pokaže, kako misli ljudstvo!

Shod kmetovalcev v Tolminu. — Naše c. kr. kmetijsko društvo skliče te dni v Tolmin shod kmetovalcev, da se dogovorijo glede razstave živine v gorah ter v svrhu študij, kako se ima zboljšati kmetijstvo v goratem delu naše dežele. Lep namen, želimo mnogo zanimanja in vspahov!

Sleparjenje z imenom goriške „Banca friulana“. — Po Trstu je hodil v prošlih dneh neki Leopold Lonzner, ki se je izdajal za zastopnika goriske „Banca friulana“. Dogovoril se je s 4 posestniki gledé najetja hiš-potek v znesku okoli 450.000 K. Z njim je „zastopal“ to banko še neki drugi človeki katerega je predstavljajal za inženirja. Stvar je pršla tako daleč, da so sestavili v pisarni notarja dr. Zencovicha dolžna pisma, na kar so pričakovali posestniki denar iz Gorice. Za posredovanje si je dal „zastopnik“ izplačati svoto 600 K ter se lepo poslovil. Sleparija se je vršila toliko lažje, ker je dobival „zastopnik“ pisma iz Gorice s trdko omenjene banke ter se je izkazoval s potrebnimi dokumenti. Torej je moral ta „zastopnik“ imeti svojega „zastopnika“ tudi v Gorici! Opeharjeni posestniki so se obrnili naravnost na zavod seveda šele potem, ko le ni hotelo biti denarja iz Gorice. Tu pa se jim je povedalo, da so žrtve sleparjev, katere sedaj pridno iščejo.

Z Lokvij do Fovskega Kala je odtrgalo, kakor nam poročajo, v zadnji nevihti cesto za kakih 200 m. Neki voznik, ki je peljal led z Lokvij v Gorico, bi bil kmalu ponesrečil, da ni še pravočasno zapazil nevarnosti. Moral je obrniti ter peljati nazaj in po drugi poti v Gorico.

Onega Marialča iz Kozane, o katerem smo poročali zadnjic, da je utonil, so našli na bregu Soče ob Flumicelu.

Pri Zagraju se je ustavilo pod mostom truplo nekega doslej neznanega človeka. Vsled prevelike vode ni bilo niti mogoče, spraviti truplo takoj na suho.

Uteke proti občinskim volitvam v Krminu je namestništvo odbilo. — Vsled tega ostane v starasinstvu 11 mož ljudskih strank in 19 reakcionarcev.

Strelna razdejala zvonik. — Iz Fare v Furlaniji poročajo, da je v ponedeljek tresčilo v malo cerkvico, župina imenovano, ter je strelna razbila zvonik. Tresčilo je pa tudi v poslopje kmeta Medeota, kateremu je strelna ubila kravo in konja. Drugih 7 krav takrat k sreči ni bilo v hlevu. Skode je okoli 1000 K.

Poštni voz, ki vozi iz Zagreja v Gradisce, se je prevrnil v četrtek dopoldne koncem mosta, ker se je konj nekaj splasil. V vozu so bile 4 osebe. Tri so ostale nepoškodovane, Sebastijan Movia pa si je zlomil nogo, poškodoval roko ter se ranil na glavi.

Iz bolnišnice so spustili zdravega onega Antona Kavsa, 22 let starega, iz Gorice, ki pa biva v Gradiscu ob Soti, kateri je bil 17. pr. m. skočil raz železniški most v Sočo, ali so ga rešili. Nato je moral v bolnišnico, ker se je bil poškodoval tako, da se je mislilo, da umre. Operirali so ga na mehurju in sedaj je ozdravel. V Sočo pa bržčas ne bo več skakal.

V voliki nevarnosti je bila v sredo zrečer žena slaščičarja Piva. Na voglu ulice Gius. Verdi in Contavalle je padel iz prvega nadstropja del prilonka k zidu na tla prav tisti čas, ko je šla žena mimo s svojim očetom in otrokom. Kamenja je bilo za kakih 20 kilov. Da je bila malo bližje, bi jo bilo ubilo ali njo ali očeta ali pa otroka. Kaj dela stavbeno nadzorstvo?!

Za delavska stanovanja. — Prihodnji teden skliče goriški župan odsek za nabavo malih stanovanj v to svrhu, da predlagajo ter končno določijo pravila društva, ki se bo imelo pečati z zidanjem delavskih stanovanj.

Ukraden bicikelj. — Iz veže deželne palače je izginil v sredo bicikelj, zaznamovan s št. 15025. Vreden je 360 K. Tatu iščejo.

Krugerja so aretirali! — Pa ne onega iz Transvala, marveč ta Kruger je le pekovski pomočnik iz Wandsberga nekje doma. Star je šele 21 let. Prijeli so ga, ker je bil v Gorici brez dela in brez denarja. Z njim so zaprli tudi dva njegova tovariša v enakem položaju.

Bake je ukradel nekdo gostilničarju v Ajševici g. Komelu. Rakov je bilo 110 v vrednosti 20 K. O tatu ni nikakega sledu.

Ponesrečill se je v kamnolomu v Sesljanu neki delavec, doma iz Trentina. Zasulo ga je kamenje, kar mu je prizadajalo smrt. Pokopali so ga v Mavhinjah.

Aretirali so v bližini Sesljana v ponedeljek nekega Karla Laha, ker ga sumijo, da je ukradel bicikelj, ki ga je ponujal v Trzinu na prodaj za izredno nizko ceno. Ta bicikelj je ukradel v Gorici v mestni palači.

Javni ples priredijo fantje v Zgoniku dne 3. avgusta. — Svirala boče godba in Mavhinje.

Mesto poštnega odpravnika na Žagi. — C. kr. pošto in brzojavno ravnanstvo v Trstu razpisuje mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštnem uradu (III./5.) na Žagi pri Bovcu (pol. okraj Tolmin) proti pogodbi in kavciji 400 K, letna plača 450 K, uradni pavšal 120 K in letni pavšal 140 K za lokalno dostavljanje poštnih pošiljatev.

Prosnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

Tominskega učiteljskega društva občni zbor se boče vršil dne 2. avgusta t. l. v prostorih ljudske šole v Bovcu ob 9. uri sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav in poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Dopisi. 4. Poročilo blagajnika. 5. Prememba pravil. 6. Predlogi in nasveti. 7. Volitev odbora. — Ker je zborovanje seštevno glede točke 5. važno, vabi uljudno k obilni udeležbi odbor.

„Slovenska Šolska Matica“. — Ker se bodo začele društvene knjige za l. 1902. v kratkem tiskati, tako da izidejo vsekako proti koncu tega leta, je treba že zdaj določiti število letošnjih društvenikov „Slov. Šolske Matice“. Zato prosí odbor gg. poverjenike, da vsaj do konca julija t. l. naznanijo odboru svoje člane in pošljejo zanje letnino po 4 K. — Za letošnja društva veleznimive knjige: 1. Pedagoški Letopis; 2. Zgodovino (2. snopič) in 3. Učne sešitke k čitankam. — Razen tega založi Matica: Slovenski jezik. Vadnica za tesno združeni pouk v slovnici, pravopisu in spisju. V 5 zvezkih. Spisala H. Schreiner in dr. J. Bezjak.

Letos izideta prva 2 zvezka. — Obenem se prosi, naj se pošiljajo dopisi administrativne vsebine tajniku, g. nadučitelju Fr. Gabrsku, denar pa blagajniku, gosp. gimn. ravnatelju Andr. Senekovitu v Ljubljani. — Za l. 1901. izdane knjige je še dobiti pri društvenem odboru. Odbor.

Razgled po svetu.

Za slovensko bogoslužje v Istri. — Poslanec Andričič je imel povodom razprave glede liturgičnega jezika v dež. zboru govor, na katerega koncu je govoril med drugim:

„Reklo se je, da se v cerkev uvaja politika. Res je. Ali ne branitelji staroslovensčine, katero so vekovi posvetili, ampak oni, ki jo, zlorablajoči svojo oblast, tirajo iz naših cerkva: ti nosijo politiko v cerkev! Kdor proganja glagolico, je sposoben proganjati vsak obredni jezik, ker, ako proganja staroslovensko bogoslužje, ki je rimskega obreda, kako ne bo proganjaj onih liturgičnih jezikov, ki so drugega in ne rimskega obreda? Do tega se prihaja, ako se sv. Cerkev identificira z latinskim jezikom! Prav nič čudno ni torej, ako je narod, ko vidi, da od svojih svečnikov ne more poslušati službe božje v staroslovenskem jeziku, prisiljen iskati si svečnike drugih obredov, ki mu z istim veroizpovedanjem vračajo v cerkev tudi njegovo — od rimske sv. Stolece tolikokrat posvečeno staroslovensčino! Ali čemu, v kako korist se zatira to naše starodavno pravo? Kaj briga vas to, v kakem jeziku se opravlja božja služba po naših cerkvah? Pojdite v Italijo latinizirat, ako Vas je volja. Palermo docet! Tam imate, kakor čujem, 60–80 tisoč Italijanov, kateri nočejo nič slišati o latinskem jeziku, niti za rimski obred v cerkvi, temveč se držijo vzhodnega obreda in grškega jezika ter imajo dva ali tri skofe! Tam imate široko polje za svojo latinizacijo, a nas pustite na miru! Staroslovensko bogoslužje je pravi angelj varuh sv. vere v našem narodu.

V vaše ne segamo — po vaših cerkvah poslužujete se latinskega jezika, katerega vam mi hvalimo, dokler ga nam ne usiljujete — ali svoje pravo bomo branili do zadnjega diha in je potem izročimo v varstvo našim potomcem, da nam je čuvajo, kakor biser, da je ljubijo, gojijo ter da se nam narod odrešuje po njem! A ona oskrunjena roka, ki se je dvignila na to našo svetinjo in je po cerkvah našega naroda zabranjevala službo božjo na staroslovenskem jeziku, odgovarjala bo pred Bogom za zlo, katero je storila, za pohujšanje, katero je povzročila in se povzročuje med bogoljubnim in pobožnim nam narodom, ruše v njem dušni mir in gaze posvečena mu prava. Blažene kosti sv. Cirila, ki počivajo v katoliškem Rimu, pak priprosnja in zaščita svete Sedmorice naših učiteljev in posvetiteljev: Cirila, Metodija, Gorazda, Klimenta, Nahuma, Angelarija in Save provzročijo, da med nami ne izgine sveta dedščina, katero so nam zapustili, da jo ohranimo in obranimo „ot ruke vsih nenavidešnih nas“ in da se po cerkvah hrvatsko slovenskega naroda v Istri bo zopet razlegala, kakor se je do nedavno: „Slava na višnjih Bogu, a na zemlji mir človekom blagovoljenija“.

Štajerski slov. dež. poslanci in volilne reforme. — Povodom predlogov za preuredbo deželnega volilnega reda štajerskega sklenili so slovenski deželni poslanci štajerski pri posvetovanju v Mariboru dne 19. julija t. l. podati naslednjo izjavo:

Zaradi važnosti reforme deželnega volilnega reda štajerskega so se slovenski deželni poslanci štajerski posvetovali, če ne bi kazalo vkljub abstinence udeležiti se obravnave in glasovanja o sedaj predloženih predlogih preuredbe volilnega reda.

Ker pa ima ta načrt očividno edino le namen separirati javnost z obetano reformo obstoječega krivičnega volilnega reda, pri tem pa ne le vse obstoječe krivičnosti ohraniti, temveč s pomnoženjem nemškonačionalnih mandatov nadvlado nemškonačionalne stranke v deželnem zboru za nepregledno dobo let se utrditi, uvidijo slovenski deželni poslanci, da nikakor ne kaže, da bi s svojo navzočnostjo pomagali do zakonite veljave takemu zakonodajskemu nestvoru. — Reforme še niso sprejeli, ker ni dobiti za njo 2/3 večine v zbornici.

Na Francoskem zapirajo sedaj redovniške šole ter iztiravajo one kongregacije, ki se nočejo ukloniti zakonu. Klerikanci se jako trudijo vprizarjati ob takih prilikah demon-

stracije proti vladi; take demonstracije so se tudi res že uprizorile tuintam. Največjo vlogo pri teh demonstracijah igrajo ženske. Vlada pa postopa energično, in prebivalstvo to odobrava.

V Parizu se je mudila vojvodinja Marija d' Orleans, hči nadvojvode Josipa, zapovednika domobranstva, ter se je prav demonstrativno vtikala v politične boje. Vlada je to gledala nekaj časa mirno, potem pa je 22. t. m. iztirala nadvojvodinjo iz Francije. — Kar se tiče odprtja novih sol ali pomnožitve razredov na obstoječih radi zaprtja redovniških poskrbi vlada gotovo v najlepši meri.

2500 duhovniških sol so zaprli na Francoskem sled znanih novih določeb proti kongregacijam. Umevno, da so francoski „kavci“ in menihi-učitelji pa menihinje-učiteljice iz sebe. Ali ne pomaga nič. Francoska vlada je sprevidela, kako pogubonosni in obstoju države nevarni element so klerikanci, vsled česar iztreblja njihove moči korenito in sistematično.

Menihi na filipinskih otokih morajo delati velike nerednosti, da se je obrnil predsednik Zjedinjenih držav Roosevelt naravnost na papeža, ki naj jih takoj odpokliče, drugače jih da predsednik izgnati. V Vatikanu seveda niso poslušali dobrohotnega sveta iz Amerike, naj rogovičeze in drugačne „ileže“ odpokličejo, ampak Vatikan se je postavil po svoji stari navadi na kljubovalno stališče, da jih ne odpozove. Ako jih ameriška vlada kljub temu izžene, pa bodo govorili z nova, kako preganjajo sveto cerkev in ubogi menihi bodo „mučeniki“!

Katoliški kongres v Španiji. — V Santiagu de Compostella je začel zborovati v nedeljo katoliški kongres. Prva zahteva na tem kongresu je bila ta, da se obnovi papeževa posvetna oblast in da se podredijo sole izključno le cerkvi. Nimajo slabega apetita ti „Španci“. Dasi se vrši po izsesani Španiji prevrat, dasi preganjajo nepotrebne menihe in sežigajo samostane, iz katerih je izšlo toliko gorje nad ubogo Španijo, imajo na omenjenem kongresu vendar še predrznost, zahtevati nadoblast nad vsem. Papež naj bo zopet posvetni poglavar, pa vse sole morajo biti podrejene cerkvi, kar se pravi bolj po domače: Gospodje nunci morajo komandirati celi svet, vsi drogi pa „halt's Maul“!

Ali vse kaže, da na Španskem klerikalna drevesa ne bodo rasla več v nebo.

Romanji v Aachenu. — Kakor poročajo iz Aachena, prihaja tje kaj dan na dan na tisoče in tisoče romarjev gledat krilo Mater božje, Jezusove plence, robec sv. Janeza in prtič, s katerim so bila ovita Kristusova ledja; vse to kažejo ljudstvu s stolpa stolne cerkve duhovniki; prvi vpije: „Pokazemo vam plence, v katere je zavila Mati božja Kristusa. Prosite vsemogočnega Boga, da bomo gledali te svetinje v povečanje njegove hvale ter da bomo dosegli s tem večno izveličanje.“ Nato pokaže drug duhovnik reci, nakar začne ljudstvo moliti. Naposled da duhovnik s Kristusovim prtičem blagoslov ter se dotika z njim molkov, podobno, skupulirjev in drugih takih predmetov. Ljudstva se je lotila že neka verska blaznost, katero duhovniki čim dalje bolj netijo. Neko staro gospodično je na romanju zadela kap, neki posestnik je pa zblaznel ter letal po ulicah na pol nag.

Kaplanja so ubili. — „Slov. Narod“ piše: V Makoljah na Štajerskem, kjer kraljuje in župnikuje deželni poslanec in abstinencia veleč. gosp. Miha Lendovšek, služil je par let mlad, a objesten kaplan z imenom Anton Miklič. Dasi šele malo časa duhovnik, služil je vsled svoje prepirljivosti že na peti župniji, zapustivši povsod „najboljše“ spomine. Na svoji zadnji staciji v tej solzni dolini je jemal v svojih dolgočasnih pridigah najraje fante na muho, zabavljaj pa je tudi vmes nad vsakega posameznika ali na neduhovniško stranko, baš kakor mu je sv. duh narekoval. Kdor seje veter, žanje vihar. Pri njem se je obistinilo reklo. Makolski fantje so bili nase letečih psokv in zabavljic do grla siti. Dne 15. t. m. srečal je kaplan Miklič, vračajoč se pozno v noči domov baje z neke gostije — verzij je več — več fantov, ki so voglari. Ogovorivši jih po pravi katoliški navadi z besedami: „smrkavci, kaj iščete tu, vi bi morali biti doma“, dobi v odgovor: „Vi, g. kaplan, bi pač morali biti doma, za Vas se ne spodobi, da tako pozno ponoči okrog lazite“. Predrzn, čeprav umestni odgovor, razkačil je prepirljivega in bojaželnega božjega

hlapca v toliki meri, da je ves besen planil nad fante in jih, zanasajoč se na svojo večkrat aprobirano fizično moč, hotel pretepsti in razpoditi. Toda fantje menda niso mirovali, zlasti ne, ko je potegnil kaplan stilet. Resnica je, da je kmalu padel kaplan onesvečen na tla, kjer so ga fantje obtočenega z batinami in s kamenjem pustili ležati. V sredo dne 23. t. m. je na naslednjih poboja nemirno v Gospodu zaspal in se je vršil pogreb v petek ob 10. uri dopoldne od kaplanije žalosti. Duhovniki zvrčajo sedaj z vso resnobo krivdo, čujta! na solo in na vzgojo; liberalci in brezverci so krivi, da je storil kaplan Miklič smrt sv. Štefana.

Hrvatski gimnazij v Pazinu. — Na tem gimnaziju je bilo ob sklepu sol. leta 1902/02 klasificiranih 139 dijakov, in sicer 10 z odliko, 107 s prvim redom, 7 z drugim, 2 s tretjim, 13 jih ima ponavljalni izpit. Po narodnosti je bilo 112 Hrvatov, 26 Slovencev, 1 Čeh; 137 jih je bilo iz Primorja, 1 z Reke, 1 iz Česke.

Avstrija in Rusija hoteta baje skupno zahtevati, da Turčija izvede potrebne in obljubljene reforme v Macedoniji in v Albaniji. Ako bi Turčija tega ne storila, jo prisilita, ako potreba, z najenergičnejšimi sredstvi do tega.

Hamburški parnik „Primus“ se je potopil. Parobrod „Ilansa“ se je zaletel vanj po nesreči in ga preklal. 109 oseb je utonilo. Potnikov je bilo 185.

Kolera na Dunaju? — Poročajo, da je vodstvo bolnišnice usmiljenih bratov naznanilo magistratu, da je umrl neki delavec za „cholera nostras“.

Kolera. — V Mandžuriji v Aziji razsaja kolera. Od 3. do 14. t. m. je zbolelo v enem kraju 234 Rusov in 523 Kitajcev. Umrlo je 81 Rusov, 363 Kitajcev.

Pa tudi v Egiptu je kolera. V Musiji je bilo že kakih 210 slučajev kolere.

Ubil se je biciklist Albin Jakše na klancu od Dobropolj pri Brezjah na Gorenjskem. Iz klanca na most je pridrl s tako silo, da je zletel v jarek ter se ubil. Vozil je brez zavore.

„Lega“ v Dalmaciji. — V Spljetu pohaja „Legino“ solo 113 otrok. Od teh 113 je 12 laskih podanikov, 11 jih je iz laskih rodbin izven Spljeta, 19 jih je iz domačih rodbin, ki govorijo laski, 71 pa je hrvatskih otrok, iz družin, ki govorijo le hrvatski!

Pa pravijo „Legasi“, da branijo le svojo narodnost!

Vsled svinjske kuge pokončalo se je uradoma v Avstriji v času od 27. septembra 1900 do 31. marca 1902. l. 103.710 prašičev in je imel državni zaklad vsled tega 3.218.889 K 14 vin. izdatkov. In uspeh? Zadnji izkaz o živinskih kužnih boleznih nam na to odgovarja s 699 okuženimi dvorci. Seve se imamo za to gospodom Madjarom in skrajni potrpežljivosti avstrijskih davkoplačevalcev zahvaliti. Radovedni smo, ako se bo povodom nagodbnih obravnava našlo v državnem zboru primerno zadosti enerzijske napram ljubim okuženim sosedom.

Francoski jezuitje na Češkem. — V plzenskem okraju se nahaja samostan Marija-Tin, ki je sedaj zapuščen. Ali govori se, da utegne ta samostan oživet, ker so ga izvovali jezuitje, kateri se morajo izseliti iz Francije. Ti ga mislijo kupiti, da se tam naselejo. Sploh kažejo ti francoski jezuitje in drugi od tam izgnani menihi neko posebno veliko slast do Avstrije, kar pa nam ni v preveliko čast! Ali bodo znali naši visoki merodajni krogi varovati državo, da ne postane „pribežališče grešnikov“ in da ne bo dobivala vedno bolj lica druge Španije?!

Po vojni v Južni Afriki. — Glasom poročil našega generalnega konzula v Kapstadtu nastalo je v odnošnih krajih vsled vojne silno pomanjkanje goveje živine in so se cene govedini zelo povisale. Konzularno poročilo opozarja torej na možnost izvoza plemenske goveje živine, ki bi bil v slučaju direktnega prevoza z ladjami velike važnosti za naše avstrijske dobre goveje pasme. — Pomanjkanje govedi v Južni Afriki postalo boče še tembolj občutljivo, ker se je v zadnjem času začela siriti zelo nevarna kužna bolezen med govejo živino, ki silno veliko zivalij uniči; podobna je ta bolezen goveji kugi, bistvo njeno proučuje sedaj od angleške vlade odposlani bakteriolog. Vsled te kuge je celo delo v zlatih rudnikih obteženo, ker je vsled prepovedi prometa z govejo živino dovažanje živil z volji nemogoče.

Bodočnost Burov. — Kadar dospejo burski poveljniki v Evropo, se bo vršila v Utrechtu pod predsedstvom Krugerja konferenca, da se določi, kako stališče naj vzamejo Buri nasproti angleški politiki v južni Afriki. Krogi, ki obdajajo Krugerja, se izrekajo za skrajno opozicijsko politiko, kateri bodi namen, izkoristiti prilike, da se doseže zopet neodvisnost burskih republik.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA

Moderce
partijske zadaje novosti
tudi se najbolj in najlepše pri
J. Zornik Gorica, Gostinjska ulica 3.
Z ozirom na šele jako kratko
dobro moje trgovine, stjem si
v največjo čast javiti, da sem
ze dobil od mnogobrojnih ca.
starih dam in gospodov, pre-
ciznil in cenil, dobrih, pre-
modercoih,
in je radi tega v interesu
vsake dame, da se pri meni
postreže, da se pri meni
Vse moderce kakor se vidijo
po modnih listih 60%
ceneje kakor drugod.

Pozor!

Hiša v Ajdovščini

z dvoriščem, vrtom in travnikom, na
vrtu cvetličnjak, na dvorišču poslopje
za hlev, je

takoj na prodaj

ali s 1. oktobrom v najem.

Lega ob državni cesti, en stroljaj
od železniške postaje. Stavba popol-
noma primerna za večjo gostilno ali tr-
govino — Več v upravnistvu »Soče«.

Čistilna voda

iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattonija v Budimpešti

je toplo priporočena od prvih tu- in
inozemskih zdravniških avtoritet kot
najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se
radi množine soli »Glauber« in grenke
soli, katero ima v sebi ter s svojim
bitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:

Lekarna G. B. Pontoni.

E. LEBHERZ
Gorica
tovarna užigalic
priporoča prebivalcem Primor-
skega svoje izdelke raznih vrst
posebno izvrstne in zanesljive
užigalice
Apollo

Na dež jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo
Na lvoški razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav JOS. VINDYŠ - A.

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih telovadnic

po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.
V ta dokaz je na razpolago mnogo priporoču-
jočih sprisal domačih in inozemskih.
Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje
se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne
prosto.

Popravo izvršuje po najnižjih cenah.

Dobre ure in po ceni!
s 3-letnim pisanim jamstvom
razpošilja na zasebnike
prva tovarna ur v Mostu (Hris)
Hanna Konrad,
izvet ar ter zlatar — Most (Česko).
Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3.75;
srebrna ura Rem. fl. 5.85; srebrna
veržica fl. 1.20; budilnik iz niklja
fl. 1.95.
Terdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate
in srebrne svetilje iz razstav ter tisoče priznanih
pisem. Ilustrovan cenik zastoji!

Naznanilo.

Z ozirom na to, da se je pre-
selila c. kr. okrajna in okrožna sod-
nija, c. kr. davkarija in drugi uradi
v novo poslopje v Kapucinsko ulico, si
dovoljuje podpisani priporočati slavnemu
občinstvu na deželi svojo dobroznano
gostilno

„Pri zlatem križu“ (pri Lizi)

v Kapucinski ulici

katera je preskrbljena z dobro ku-
hinjo ter toči izvrstna bela in črna
domača vina. Preskrbljeno je s so-
bami za prenočišča ter s hlevi za konje
in vozove.

Svojim rojakom v mestu in na de-
želi se toplo priporoča udani

Ivan Katnik, lastnik.

Seidel & Naumannov pisalni stroj „IDEAL“

Vzbuja senzacijo.

Jasna pisava od prve do zadnje črke
Stroj je jako trpežen. Na močnem ministerjal-
nem papirju izdela 4—6 iztisov, na kon-
ceptnem papirju 8—10, na tanjem papirju
12—16. Najvišje priznanje ter prva zmaga
amerikanske konkurence. — Zlata svetinja;
Berlin (maj 1901.)

Glavno zastopstvo za Avstro - Ogersko:

Hch. Schott & Donnath

Dunaj III. 3. Heumarkt 9.

Iščejo se zastopniki za deželo.

**Železnato
vino**

**LEKARJA
Piccoli - ja
v Ljubljani.**
Dobiva sev lekarnah

**krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe**

Edina zaloga na Kranjskem
lekarna Piccoli

„pri Angelu“

Ljubljana, Dunajska cesta.

Pollitrska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabrijel
Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje
znesek, ali po poštne povzetju.

Je v razprodaji v lekarnah v Gorici,
Tolminu, na Primorskem, v Trstu, Istri
in Dalmaciji a K 240 steklenica. 3

**Nova
kleparska delavnica
v Gorici,**
ulica Sv. Antona št. 1.

Podpisani se toplo pripo-
roča svojim rojakom v mestu
in na deželi za izdelovanje
vseh kleparskih izdelkov,
kakor: cevji za vodo, žleba za
stavbe, kuhinjske priprave itd.
Prevzema tudi vsako po-
pravo po zmernih cenah.
Zagotavlja točno postrežbo
udani

Karol Čufer,
klepar.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena trdka E. Riessner, v Nunski ulici 3, (nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic
za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.
Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
črk na perilo.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu
v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke
iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi
raznovrstne pljače, n. pr.: francoski Cognac,
pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-
Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo
v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in
po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardinu 8
priporoča

**pristna bela
in črna vina
iz vlpavskih,
furlanskih,
briskih, dal-
matinskih in
istarskih
vinogradov.**

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro - ogerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Milijon dam uporablja

„FEEOLIN“.

Vprašajte Svojega zdravnika, če ni »Feeolin« najboljši

lepšalo sredstvo za kožo, lase in zobe!

Najnečistejši obraz in najgrše roke dobijo hitro
aristokratsko finost in obliko z uporabo »Feeolina«.
»Feeolin« je iz 42. najplemenitejših in najsvetlejših
sestavljeno angleško milo. Mi jamčimo, da izginijo
dalje po uporabi »Feeolina« brez sledu gube in črte
na obrazu, zajede, mozoli, rdečica nosu itd. »Feeolin«
je najboljši čistilni, negovalni in lepšalni sredstvo
za lase, zabranjuje izpadanje las, plešo in bo-
lezni glave. »Feeolin« je tudi najnarravnejše in naj-
boljše čistilno sredstvo za zobe. Kdor redno rabi
»Feeolin« mesto mila, ostane mlad in lep. Zavežemo
se, denar takoj vrniti, če bi ne bil kdo s »Feeolinom«
popolnoma zadovoljen. Cena komadu K 1.—, 3 ko-
madom K 2.50, 6 komadom K 4.—, 12 komadom K
7.—. Poština pri 1 komadu 20 vin., od 3 komadov
navzgor 60 vin. Povzete 60 vin. več. Razpošilja glavna
zaloga **M. Felth**, Dunaj. VII. Mariähilferstrasse 38. 1

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. dec.
1901. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od
10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po
5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%,
na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 6%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po
20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213.
— Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Rezervni
zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila
se dajejo le zadržnikom.

Trgovsko - obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4½%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno
leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube
obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poročstvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali
mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Zadržniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih
letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 1. junija 1902:

Deleži: a) podpisani	K 1.179.300.—
b) vplačani	561.633.18
Dana posojila	1.254.738.23
Dopolnilni zaklad	191.216.57
Vloge	417.402.05

Železnato, redilno in okrep-
čajoče sredstvo; tvori krv in
krep: živce, je okusno in pre-
bavljajoče. Poizve se lahko
o tem pri kakem zdravniku.

Glavna zaloga za Gorico: **Mirodilnica Anton Jeretič.**

„Goriška Piskarna“ A. Gabršček

V-Gorici

priporoča knjige:

Odsevi I. Zofka Kveder. IV. knjiga »Salonske knjižnice«. Cena po pošti K 2.—.

Slovensko-ruski slovar in slovnica, M. M. Hostnik. Cena po pošti K 5.50.

Vstajenje. Lev. Nik. Tolstoj. »Slovenske knjižnice« snopič 94 101. Cena po pošti K 3.50.

Venec slov. povestij. V. knjiga. Cena po pošti K 1.20.

Knjižnica za mladino. Knjiga 25, str. 214, — knjiga 26, str. 175. — Cena po 1 K. Trdo vezana; fin papir. — Štiri knjige na leto za K 3.20.

Kletev nezvestobe. Roman. I. del. Str. 285. — Spisal pisatelj »Zaobljube« Ferdo Bečič; obsežniši II. del v avgustu. Cena celotnemu romanu K 3.20. Naročniki »Slov. knjižnice« K 2.40.

Pošilja se jedino po povzetju ali naprej poslaam zneskom.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

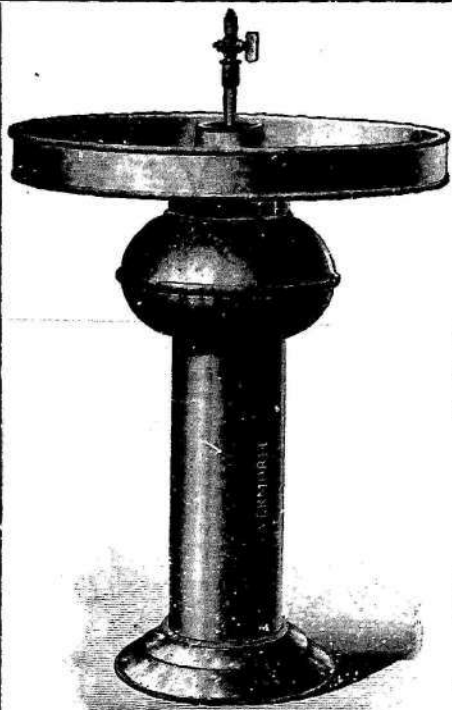
v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva tvrde Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

„Meduse“ SVETILKA

dá najceneje in najmočnejšo acetylen - razsvetljavo

na prostem.

Priporočamo vinogradnikom kot najuspešnejše sredstvo proti metulju

Cochylis (grozdni čar);

vlovi jih do 5000 v eni noči.

Edina zaloga za Goriško:

KONJEDIC & ZAJEC

trgovina z železjem

v Gorici, pred nadškofljo št. 5.

Ako ne veste kje se kupi najboljše vrste

gumijevih trakov (lastike)

bakrenega vitrijola žvepla

in drugih za kletarstvo potrebnih predmetov

vam pové

A. Jeretič, mirodilničar.

Tržna ulica (poslopje okr. sodišča.)

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Rimske toplice.

Tržič Monfalcone.

Stalna toplota 38°—40°. Doba traja od 15. maja do konca septembra. Zdravilo se posebno belezni v nogah, revmatizem, rakične in ženske bolezni.

Išče se učenca za brivsko stroko.

Da se stanovanje in hrano.

Po udbe sprejema Anton Pucelj, brivski mojster v Gorici.

Varstvena znamka.

Koroški Rimski vrelec

najčistejša planinska kisa voda izkušena ob vseh navedlih, po seboj otroških, ob slabem prebavljanju, ob boleznih na mehuru in ledicah.

Zaloga: Ed. Fonzerl v Gorici Via Vetturini, Caserma in v vseh trgovinah z mineralnimi vodami.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gospodska ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo sveže blagó za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), »Lawn Tennis« i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborna perilo, bombažasto in evirnasto, katero prejema iz prvih slezkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in evirnaste, blago za blazine, plahte, kovre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovrtnike, zapestnice, prsničke, ovrtnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi uzorce, poštnine proste.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najbolji.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navalno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res Pfaffovi šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s Pfaffovim.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno, so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene, so posebno pripravljeni za umetno vezenje (rečamiranje) ter se poučuje brezplačno, prekijo na dobroti vsako tovarno, Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati Pfaffove šivalne stroje.

Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štev. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14.

Znamka tovarna

Christofle & Co

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst

(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznani najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Prodaja na debelo!

Pristno kranjski

Laneno-oljnati firnež

prodaja

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka

in steklarskega kleja.

Ilustrovani ceniki so franko na razpolago.

Prodaja na drobno!